

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 20.7.2021.
SWD(2021) 705 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**2021. gada ziņojums par tiesiskumu
Valstu sadaļa - tiesiskuma situācija Čehijā**

Pavaddokuments dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2021. gada ziņojums par tiesiskumu

Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 706 final} -
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

KOPSAVILKUMS

Ir pilnveidotas divas svarīgas Čehijas tiesu varas reformas — tiesnešu atlases procedūra un tiesnešu disciplinārais režīms, un pirmā no minētajām tika pieņemta 2021. gada maijā. Kā jau norādīts 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, šīs reformas varētu stiprināt tiesu varas neatkarību, palielinot tiesnešu atlases procesa pārredzamību un piedāvājot papildu aizsardzības pasākumus disciplinārlietās pret tiesnešiem. Turpinās centieni uzlabot tiesiskuma digitalizāciju, tostarp spriedumu publicēšanu un digitālās failu pārvaldības sistēmas sagatavošanu. Ir uzlabojusies tiesvedības efektivitāte civilās, komerciālās un administratīvās tiesvedības procesos. Covid-19 pandēmijas laikā tiesām ir izdevies turpināt darbu bez lieliem traucējumiem.

Lai gan tiesiskais un institucionālais regulējums korupcijas novēršanai kopumā ir ieviests, nav vērojams pietiekams progress valdības pretkorupcijas stratēģijas 2018.–2022. gadam un ar to saistīto rīcības plānu īstenošanā. Konkrētāk, pašreizējās valdības pilnvaru termiņa beigās Čehijas parlamentā joprojām tiek izskatītas vairākas svarīgas reformu iniciatīvas korupcijas novēršanas jomā, to vidū likumprojekti par lobēšanu, trauksmes cēlēju aizsardzību un Augstākās revīzijas iestādes pilnvaru paplašināšanu. Attiecībā uz augsta līmeņa korupciju valsts un Eiropas līmeņa ES fondu izlietojuma izmeklēšanā un revīzijās nesen ir konstatēti pierādījumi par interešu konfliktiem augstākās izpildvaras līmenī, pamatojoties uz kuriem Eiropas Prokuratūra ir pieņēmusi lietu. Turklāt nesen valsts izmeklētāji ir ieteikuši saukšanu pie kriminālatbildības saistītā ES lietā par krāpšanos ar subsīdijām. Covid-19 pandēmijas dēļ tika atlikta lielākā daļa pretkorupcijas pasākumu veselības aprūpes nozarē, kurus bija plānots ieviest 2020. gadā.

Konstitucionālie noteikumi garantē vārda brīvību un tiesības uz informāciju un skaidri aizliedz cenzūru. Noteikumi ar mērķi uzlabot informāciju par mediju kanālu faktisko īpašumtiesību pārredzamību tika pieņemti 2021. gadā. Čehijas Apraides padome, šķiet, produktīvi pilda savus uzdevumus, bet politiskās pretrunas turpināja ietekmēt atsevišķo Čehijas Televīzijas uzraudzības padomi. Covid-19 pandēmija ir smagi skārusi drukāto mediju nozari. Netika pieņemta mediju atbalsta shēma, kas novērstu Covid-19 pandēmijas ietekmi.

Kopš Covid-19 pandēmijas sākuma attiecībā uz gandrīz pusi pieņemto tiesību aktu tika piemērota saīsināta likumdošanas procedūra ar ierobežotām iespējām apspriesties ar ieinteresētajām personām. Ieinteresētās personas atzīmē, ka saīsinātās likumdošanas procedūras izmantošana neaprobežojās tikai ar tiesību aktiem, kuri ir tieši saistīti ar Covid-19 pandēmiju. Ārkārtas stāvoklis ir bijis spēkā ievērojamu laika periodu no 2020. gada. Tā atjaunošana 2021. gada sākumā, neskatoties uz Deputātu palātas atteikumu pagarināt šo stāvokli, ir tikusi kritizēta, arī saistībā ar atbilstību konstitūcijai. Tiesām bieži tika lūgts pārskatīt ārkārtas pasākumus un atcelt vairākus no tiem. Parlamentā tiek apspriests likumprojekts, ar ko izveido jaunu Bērnu ombuda biroju. Covid-19 pandēmijai ir bijusi ievērojama ietekme uz pilsoniskās sabiedrības organizācijām, liekot šīm organizācijām ierobežot to darbības.

I. TIESU SISTĒMA

Čehijas tiesu sistēmu veido 86 rajona tiesas, 8 reģionālās tiesas, 2 augstās tiesas, Augstākā tiesa un Augstākā administratīvā tiesa¹. Konstitucionālā tiesa neietilpst vispārējā tiesu struktūrā, bet tā ir daļa no tiesu sistēmas, un tās uzdevums ir garantēt tiesību aktu atbilstību konstitūcijai un cilvēku pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību. Centrālā valsts iestāde, kas atbild par tiesu administrāciju, ir Tieslietu ministrija. Tieslietu ministrija administrē augstās, reģionālās un rajona tiesas likumā noteiktajā apmērā² vai nu tieši, vai ar šo tiesu priekšsēdētāju starpniecību. Dažus centrālās valsts administrācijas uzdevumus veic abu Augstāko tiesu priekšsēdētāji. Šīs dažādās iestādes ņem vērā attiecīgo tiesu padomju ieteikumus; šādas padomes ir izveidotas Augstākajā tiesā, Augstākajā administratīvajā tiesā, augstajās tiesās, reģionālajās tiesās un lielākajās rajona tiesās. Reģionālo tiesu priekšsēdētāju atlasītos tiesneša amata kandidātus tieslietu ministrs piedāvā Valsts prezidentam iecelšanai. Prokuratūra ir daļa no izpildvaras³. Prokurus amatā uz neierobežotu laiku ieceļ tieslietu ministrs pēc ģenerālprokurora ieteikuma. Ģenerālprokuroru ieceļ un atceļ valdība pēc tieslietu ministra ieteikuma⁴. Čehija piedalās Eiropas Prokuratūras darbā. Advokātu kolēģija ir izveidota ar likumu, un tā ir neatkarīga. Tā veic valsts pārvaldes uzdevumus un nodrošina pašregulāciju advokātu profesijas jomā. Advokātu kolēģijas pašpārvaldes pilnvaras likumā uzskaitītajās jomās tiek ierobežotas ar tieslietu ministra pilnvarām.

Neatkarība

Plašas sabiedrības un uzņēmumu priekšstatā tiesu varas neatkarība ir saglabājusies vidējā līmenī. Kopumā 2021.gadā 51 % iedzīvotāju un uzņēmumu uzskata, ka tiesu un tiesnešu neatkarība Čehijā ir “ļoti liela” vai “diezgan liela”⁵. Tas liecina par nepārtrauktu pozitīvu tendenci, kas parāda, ka ik gadu uzņēmumu vidū pozitīvais priekšstats pieaug, savukārt plašas sabiedrības priekšstatā, salīdzinot ar pagājušo gadu, tiesu varas neatkarības līmenis ir nedaudz pazeminājies.

Ir pieņemts grozījums tiesnešu atlases procedūrā⁶. Grozījums, kas stājās spēkā 2021. gada 9. jūnijā⁷, ir vērsts uz pārredzamas un vienotas sistēmas izveidi jaunu tiesnešu un tiesas priekšsēdētāju atlasei un iecelšanai amatā, balstoties uz precīziem, objektīviem un vienotiem kritērijiem. Iepriekš nebija normatīva regulējuma attiecībā uz kandidātu atlases procesu tiesu amatiem. Grozījuma galvenās iezīmes atbilst Eiropas standartiem, jo īpaši tāpēc, ka lielākā

¹ Papildus tam specializētas administratīvās palātas reģionālo tiesu ietvaros darbojas kā pirmās instances administratīvās tiesas.

² Likums Nr. 6/2002 *Coll.* par tiesām un tiesnešiem.

³ Konstitūcijas 80. pants, kas ir iekļauts 3. daļā “Izpildvara”.

⁴ Augsta ranga prokuroru iecelšanas un atļaišanas kārtība ir daļa no reformas, kuru Tieslietu ministrija ierosināja 2019. gada jūnijā un kuras īstenošana pašlaik ir apstājusies.

⁵ 48. un 50. attēls, 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā. Priekšstatu par tiesu varas neatkarības līmeni iedala šādās kategorijās: ļoti zems (tiesu varas neatkarību kā diezgan lielu un ļoti lielu uztver mazāk nekā 30 % respondentu), zems (30–39 %), vidējs (40–59 %), augsts (60–75 %), ļoti augsts (vairāk nekā 75 %).

⁶ Plašāku informāciju sk. 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 2. lpp.

⁷ Grozījums Likumā Nr. 6/2002 *Coll.* par tiesām un tiesnešiem.

daļa locekļu komitejās, kuru uzdevums ir izraudzīties kandidātus iecelšanai amatā, būs tiesneši⁸.

Deputātu palātā pirmajā lasījumā tika pieņemts tiesnešu disciplinārā režīma grozījumu projekts⁹. Reformas mērķis ir ieviest disciplinārtiesas¹⁰ pieņemto lēmumu par tiesnešiem izskatīšanu tiesā¹¹, izveidojot divpakāpju disciplināro sistēmu, kurā augstās tiesas darbojas kā pirmās instances tiesas un Augstākā tiesa un Augstākā administratīvā tiesa — kā apelācijas tiesas. 2020. gada decembrī Deputātu palāta pieņēma reformu pirmajā lasījumā. Ieviešot šādu divkārtu izskatīšanu tiesā, šī reforma varētu palīdzēt stiprināt tiesu varas neatkarību atbilstīgi ES tiesību aktiem un Eiropas standartiem¹².

Šajā likumdošanas periodā nav plānots turpināt paredzēto prokuratūras reformu¹³. Prokuratūras reforma jau sen ir politisko debašu tēma, un attiecībā uz to jāievēro *GRECO* ieteikumi¹⁴. Kā norādīts 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, jaunā 2019. gada jūnijā publicētā reformas projekta¹⁵ mērķis bija grozīt prokuratūras iecelšanas un atlaišanas režīmu un vecāko prokuroru pilnvaru termiņu. Reformas projekts saskārās ar ieinteresēto personu un sabiedrības pretestību, un to nav paredzēts apstiprināt valdībā pirms oktobra parlamenta vēlēšanām¹⁶.

Tiesnešu ētikas kodeksu ir apstiprinājis tiesu vairākums. Ētikas kodeksu¹⁷ sagatavoja Augstākajā tiesā izveidota darba grupa, kuru vadīja Augstākās tiesas priekšsēdētājs un kuras sastāvā bija dažādu līmeņu tiesu tiesneši¹⁸. Pēc tā pabeigšanas kodekss tika iesniegts

⁸ Likumprojekts Nr. 630, ar ko groza Likuma Nr. 6/2002 *Coll.* par tiesām un tiesnešiem 105.a un 116. pantu; Likumprojekts Nr. 630, ierosinātais grozījums Likuma Nr. 6/2002 *Coll.* par tiesām un tiesnešiem 105.e un 116. pantā; Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums Nr. CM/Rec (2010)12, 47. punkts; Tiesas 2021. gada 20. aprīļa spriedums lietā C-896/19 *Repubblica*, 66.–69. punkts.

⁹ Plašāku informāciju sk. 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 3. lpp.

¹⁰ Disciplinārais senāts ir īpašs senāts Augstākās administratīvās tiesas ietvaros.

¹¹ Pašlaik ir iespējams pieprasīt tiesvedības atsākšanu, ja tiek atklāta iepriekš nezināma informācija, kā arī ir iespējams iesniegt konstitucionālu sūdzību, tomēr šīs procedūras netiek uzskatītas par standarta izskatīšanu tiesā.

¹² Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2010)12, 69. punkts; Venēcijas komisijas atzinums CDL-AD (2010)004, 43. punkts; Venēcijas Komisijas Tiesiskuma kontrolsaraksts CDL-AD (2016) 007, 78. punkts; saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru (C-216/18 PPU, LM, 2018. gada 25. jūlijs, 67. punkts): “Neatkarības prasība arī pieprasa, lai to personu, kuras spriež tiesu, disciplinārie pasākumi arī būtu garantijas, kas nepieciešamas, lai izvairītos no jebkāda riska, ka šādi pasākumi tiks izmantoti kā tiesu nolēmumu satura politiskās kontroles sistēma. Šajā sakarā tādu noteikumu paredzēšana, kuros tostarp ir definēta gan rīcība, kas ir disciplinārpārkāpumi, gan konkrēti piemērojami sodi, kuri paredz neatkarīgas instances iesaistīšanos saskaņā ar procedūru, kas pilnībā garantē Hartas 47. un 48. pantā paredzētās tiesības, tostarp tiesības uz aizstāvību, un kuros ir paredzēta iespēja tiesā apstrīdēt disciplināro iestāžu lēmumus, ir būtisko garantiju kopums, lai saglabātu tiesu varas neatkarību.”

¹³ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 3.–4. lpp.

¹⁴ *GRECO* ceturrtā novērtēšanas kārtā. Novērtējuma ziņojums, x) ieteikums.

¹⁵ Materiāli publicēti likumdošanas procesa elektroniskajā bibliotēkā, kas pieejama šeit: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Informācija, kas saņemta no Tieslietu ministrijas Čehijas apmeklējuma laikā.

¹⁷ Ētikas kodeksa versija čehu valodā ir pieejama šeit: [https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/\\$file/ETICK%39D%20KODEX%20\(2\).pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/$file/ETICK%39D%20KODEX%20(2).pdf); versija angļu valodā — šeit: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics~Code_of_Ethic~?Open&lng=EN.

¹⁸ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 4.–5. lpp.

apstiprināšanai tiesnešu padomēs, kas izveidotas katrā tiesā¹⁹. Kodeksu pieņēma lielākā daļa padomju. *GRECO* ir ieteikusi izstrādāt tiesnešu profesionālās ētikas kodeksu²⁰.

Attiecībā uz tiesnešiem un prokuroriem ir saņemti kritiski apgalvojumi no valdības pārstāvjiem. Izpildvaras pārstāvji vairākkārt ir izteikuši kritiskas piezīmes attiecībā uz augsta ranga tiesnešiem un prokuratūru, apšaubot viņu neatkarību²¹. Reaģējot uz to, tiesu varas pārstāvji ir izteikuši apgalvojumus, ar ko pauž bažas un atgādina, cik svarīga ir tiesu varas neatkarība un sabiedrības uzticēšanās tiesu varai²². Ģenerālprokurors 14. maijā paziņoja par atkāpšanos no amata, kā vienu no iemesliem²³ norādot radušos spiedienu²⁴.

Kvalitāte

Parlaments nepiekrīta valdības priekšlikumam paaugstināt noteiktas tiesas nodevas. Deputātu palāta 2021. gada 29. janvārī pirmajā lasījumā noraidīja ierosināto grozījumu Likumā par tiesas nodevām²⁵ tiesu varas pieejamības apsvērumu dēļ, ņemot vērā notiekošo Covid-19 pandēmiju. Valdība neplāno ne turpmākus grozījumus, nedz arī priekšlikuma atkārtotu iesniegšanu pašreizējā likumdošanas periodā²⁶. Čehijas Advokātu kolēģijas²⁷ īstenotā paplašinātās juridiskās palīdzības sistēma ir arī palīdzējusi atvieglot tiesu iestāžu pieejamību, it īpaši neaizsargātām personām, kuras nevar atļauties jurista pakalpojumus.

¹⁹ Čehijai nav Tiesu padomes, bet visās tiesās ir izveidotas tiesnešu padomes. Padomes sastāv no attiecīgās tiesas tiesnešiem, kurus ievēlē viņu kolēģi. Rajona tiesās, kurās ir mazāk par 11 tiesnešiem, padomes lomu pilda visu tiesas tiesnešu asambleja; Likuma par tiesām un tiesnešiem 46. pants un nākamie panti.

²⁰ *GRECO* ceturtā novērtēšanas kārtā. Novērtējuma ziņojums, vii) ieteikuma i) punkts.

²¹ Intervija ar tieslietu ministri laikrakstā *Deník N* (2021. gada 3. februāris) “Kdo co komu slíbil? Před volbami udělají tóčo, kritizuje Benešová verdikt Ústavního soudu” (“Kurš apsolīja ko un kam? Viņi rada haosu pirms vēlēšanām, Benešova kritizē Konstitucionālās tiesas lēmumu”); *Deník N* (2021. gada 3. februāris) “Babiš obvinil soudce z ovlivňování voleb. Jen chráníme ústavu, reagoval Rychetský” (“Babiš apsūdzēja tiesnešus par vēlēšanu rezultātu ietekmēšanu. Ričeckis reaģēja — mēs tikai aizsargājam konstitūciju”); intervija ar tieslietu ministri tīmekļa vietnē *Info.cz* (2021. gada 25. februāris), “Stihání Babiše se povleče do voleb, státní zástupci z něj mají štít proti svému odvolání. Je to nejbrutálnější doba, kdyby vláda zítra skončila, budu nejšťastnější, říká Benešová” (“Tiesvedība pret Babišu vilksies līdz vēlēšanām, prokurori izmanto to kā aizsargu pret atlaišanu. Benešova saka, ka šis ir nežēlīgs laiks un ka viņa būtu vislaimīgākais cilvēks, ja valdība beigtu pastāvēt jau rīt”). Tieslietu ministre publiski apšaubīja ģenerālprokurora darbību likumību un paziņoja, ka ierosinās disciplinārlietu. Tomēr ģenerālprokuroru atbalstīja premjerministrs, kā tika ziņots portālā *Seznam zprávy* (2020. gada 9. maijs), “Benešová zesiluje boj proti šéfovi žalobců. Babiš se ho zastal” (“Benešova pastiprina cīņu pret prokuroru priekšnieku, kuru atbalstīja Babiš”).

²² Tiesnešu apvienības paziņojums “Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti”; Prokuroru apvienības paziņojums (2021. gada 4. februāris); Prokuroru apvienības priekšsēdētāja paziņojums (2021. gada 26. februāris).

²³ Jaunais ģenerālprokurors tika iecelts 2021. gada 13. jūlijā.

²⁴ Valsts prokuratūras paziņojums preseī (2021. gada 14. maijs) “Nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman oznámil rezignaci” (“Ģenerālprokurors Pavels Zeman paziņoja par atkāpšanos no amata”), preses konferences ieraksts pieejams šeit: <https://www.dtvv.cz/video/sef-zalobcu-zeman-konci-citil-jsem-silny-tlak-ze-strany-benesove-nehci-dal-jen-odrazet-jeji-utoky>; sk. arī interviju ar ģenerālprokuroru laikrakstā *Deník N* (2020. gada 25. maijs), “Zeman: Po schůzce s Benešovou jsem vycítil svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla”.

²⁵ Plašāku informāciju sk. 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 4.–5. lpp.

²⁶ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 6. lpp.; Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

²⁷ Čehijas Advokātu kolēģijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 15. lpp.; 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 5. lpp.

Tiek īstenoti vairāki projekti tiesiskuma digitalizācijas uzlabošanai. Tieslietu ministrija ir ieviesusi publiski pieejamas centrālas spriedumu datubāzes izmēģinājuma versiju²⁸, sākot tās darbību ar civillietām. Datubāze tiks paplašināta pakāpeniski. Tiesu pienākums publicēt visus spriedumus, sākot no 2022. gada 1. jūlija, ir iekļauts Likumā par tiesām un tiesnešiem pēc grozījumiem, kas stājās spēkā 2021. gada 9. jūnijā²⁹. Tieslietu ministrijas pašlaik īstenotais anonimizācijas atbalsta projekts veicinās šos centienus. Procesuālie noteikumi, kas ļauj izmantot digitālos rīkus tiesās, kā arī atbilstošos digitālos instrumentus un infrastruktūru, ir lielā mērā ieviesti³⁰, un tas ievērojami veicināja tiesu nepārtrauktu darbību Covid-19 pandēmijas laikā. Tomēr joprojām trūkst risinājumu, kā piekļūt elektroniskajam failam lielākajā daļā notiekošo lietu³¹. Darbs pie pilnīgas elektronisko failu sistēmas ieviešanas³² turpinājās, bet joprojām ir konkursa posmā³³.

Parlamentā tiek apspriests jauns likumprojekts izpildes un maksātspējas procesu reformai. Izpildes un maksātspējas procesi jau daudzus gadus ir bijis politisko diskusiju temats, jo tā dēvētais parādu slazds skar lielu skaitu cilvēku³⁴ un, kā norāda Konstitucionālā tiesa, var negatīvi ietekmēt viņu pamattiesības, piemēram, tiesības uz atbilstošu dzīves līmeni³⁵. Pēc 2019. gadā pieņemtās maksātspējas procesa reformas³⁶ tika iesniegti vairāki citi tiesību aktu priekšlikumi³⁷, lai reglamentētu izpildes un maksātspējas procesu ietekmi, jo īpaši parādnieku, tostarp nepilngadīgo parādnieku, aizsardzībai.

Efektivitāte

Ir uzlabojusies tiesvedības efektivitāte civillietās, komerclietās un administratīvajās lietās. Nesaskaroties ar īpašām problēmām civillietu un komerclietu izskatīšanā³⁸, paredzamais tiesas procesa ilgums turpināja pakāpeniski samazināties³⁹. Administratīvo lietu risināšanai nepieciešamais laiks, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir ievērojami samazinājies, un paredzamais laiks lēmuma pieņemšanai pirmajā instancē 2019. gadā bija 356 dienas⁴⁰. Vienlaikus administratīvo lietu izskatīšanas temps ir pieaudzis līdz vairāk nekā 107 %⁴¹, kas liecina, ka tiesas spēj pievērsties arī neizskatīto lietu uzkrājumam. Šo pozitīvo virzību, iespējams, ir veicinājusi tiesnešu pārcelšana no citām struktūrām uz administratīvajām palātām. 2020. gadā administratīvo lietu izskatīšanai tika iecelti 9 jauni

²⁸ Datubāze ir pieejama šeit: <https://rozhodnuti.justice.cz/soudnirozhodnuti/>.

²⁹ Likums Nr. 218/2021, I panta 23. punkts.

³⁰ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 40.–43. attēls.

³¹ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 44. attēls.

³² 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 5. lpp.

³³ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 8. lpp.

³⁴ Saskaņā ar 2020. gada novembra informāciju vairāk nekā 700 000 cilvēku draud izpildes procesi; saskaņā ar informāciju no 2019. gada regulatīvās ietekmes novērtējuma, kas attiecas uz Likumu Nr. 31/2019, 90 % parādnieku nevarēja atmaksāt savus parādus.

³⁵ Čehijas Konstitucionālās tiesas lēmums Nr. I. ÚS 3271/13, 31. punkts.

³⁶ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 5. lpp.

³⁷ Likums Nr. 38/2021, kas pieņemts 2021. gada janvārī, izveidojot tā saukto aizsargāto kontu; Likumprojekts Nr. 545, ko 2021. gada aprīlī apstiprināja Deputātu palāta, ieviešot izmaiņas Procesuālajā kodeksā un Likumā par tiesu izpildītājiem; Likumprojekts Nr. 1073, kas iesniegts 2020. gada novembrī, ieviešot turpmākas izmaiņas Likumā par maksātspējas procesu; Likumprojekts Nr. 986, ko Senāts pieņēma 2021. gada aprīlī; nepilngadīgo parādnieku jautājuma risināšana.

³⁸ Sk. arī 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 6. lpp.

³⁹ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 6. un 7. attēls.

⁴⁰ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 9. attēls.

⁴¹ 2021. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā, 13. attēls.

tiesneši⁴², kas var vēl vairāk palielināt efektivitāti. Tomēr ieinteresētās personas pauž bažas par vispārēju tiesnešu trūkumu un norāda, ka Tieslietu ministrija nenosaka jauniecelto tiesnešu skaitu atbilstoši tiesu reālajai darba slodzei⁴³.

Covid-19 pandēmijas laikā tiesas un prokuratūra ir saskārušās ar dažādu pakāpju problēmām. Augstākā tiesa un Augstākā administratīvā tiesa, kuras tiesvedība lielākoties notiek rakstveidā, ziņoja, ka Covid-19 pandēmija neietekmēja to efektivitāti⁴⁴. Zemāku instanču tiesas bija spiestas atlikt sēdes, kas var aizkavēt tiesvedību⁴⁵, bet kopumā tiesas neziņoja par būtiskiem traucējumiem⁴⁶. Tāldarbs izrādījās grūtāks prokuratūrai zemā digitalizācijas līmeņa un tās darba būtības dēļ⁴⁷.

II. PRETKORUPCIJAS REGULĒJUMS

Čehijā ir lielā mērā ieviesta likumdošanas un institucionālā sistēma korupcijas novēršanai un apkarošanai. Tieslietu ministrijas Interesu konfliktu un pretkorupcijas departaments atbild par valsts pretkorupcijas stratēģijas 2018.–2022. gadam koordinēšanu un uzraudzību, kas ir Čehijas stratēģiskais satvars korupcijas apkarošanai valdības līmenī. Pretkorupcijas padome darbojas kā valdības konsultatīvā iestāde. Nacionālā organizētās noziedzības apkarošanas aģentūra sadarbībā ar prokuratūru ir policijas struktūra, kuras kompetencē ir izmeklēt augsta līmeņa korupcijas noziedzīgos nodarījumus⁴⁸. Finanšu analīzes birojs darbojas kā Čehijas finanšu ziņu vākšanas vienība. Augstākā revīzijas iestāde pārskata valsts īstenoto valsts ieņēmumu un izdevumu pārvaldību, un tās konstatējumi var palīdzēt noteikt korupcijas riskus.

Saskaņā ar ekspertu un uzņēmumu vadītāju priekšstatu korupcijas līmenis publiskajā sektorā joprojām ir salīdzinoši augsts. Organizācijas *Transparency International* 2020. gadā veidotajā korupcijas uztveres indeksā Čehijas Republika ieguva 54 punktus no 100 un ierindojās 14. vietā Eiropas Savienībā un 49 vietā pasaulē⁴⁹. Šis priekšstats pēdējos piecos gados⁵⁰ ir bijis salīdzinoši stabils⁵¹.

2020. gada decembrī Čehijas valdība pieņēma jaunu pretkorupcijas plānu 2021.–2022. gadam, atkārtoti nosakot iepriekšējās prioritātes. Šis rīcības plāns⁵² ir pēdējais no

⁴² Informācija, ko sniegusi Tieslietu ministrija Čehijas apmeklējuma laikā.

⁴³ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

⁴⁴ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

⁴⁵ Čehijas Advokātu kolēģijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 17. lpp.

⁴⁶ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

⁴⁷ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

⁴⁸ Citas korupcijas lietas izskata policijas reģionālie direktorāti, un Nacionālā organizētās noziedzības apkarošanas aģentūra var pārņemt lietas jebkurā laikā.

⁴⁹ *Transparency International* 2020. gada korupcijas uztveres indekss (2021), 2.–3. lpp. Priekšstatu par korupcijas līmeni iedala šādās kategorijās: zems (saistībā ar ekspertu un uzņēmumu vadītāju priekšstatu par korupciju publiskajā sektorā iegūtais rezultāts pārsniedz 79), salīdzinoši zems (79–60), salīdzinoši augsts (59–50), augsts (mazāk nekā 50).

⁵⁰ Eurobarometra dati attiecībā uz priekšstatu par korupciju un iedzīvotāju un uzņēmumu pieredzi, kas ziņoti pagājušajā gadā, tiek atjaunināti ik pēc diviem gadiem. Jaunākais datu kopums ir Eurobarometra 502. speciālaptauja (2020) un Eurobarometra 482. zibensaptauja (2019).

⁵¹ 2015. gadā rezultāts bija 56, bet 2020. gadā — 54. Ja pēdējos piecos gados rezultāts mainās par vairāk nekā pieciem punktiem, uzskatāms, ka tas ievērojami palielinās/samazinās, ja izmaiņas ir četru līdz piecu punktu robežās, — uzlabojas/pasliktinās, bet, ja izmaiņas ir viena līdz trīs punktu robežās, — ir salīdzinoši stabils.

⁵² Rezolūcija Nr. 1273. Plāns ir pieejams valdības pretkorupcijas portālā, un to pārbauga valdības Pretkorupcijas padome.

četriem saskaņā ar pašreizējo valdības pretkorupcijas stratēģiju 2018.–2022. gadam⁵³. Salīdzinot ar iepriekšējo plānu⁵⁴, četras prioritārās jomas paliek nemainīgas⁵⁵. Valdība koncentrēsies uz neizpildītajiem mērķiem, to vidū leģislatīvu aktu pieņemšanu par trauksmes cēlēju aizsardzību un lobēšanu, kā arī par pārredzamību, piekļuvi informācijai un ar Covid-19 saistītajiem korupcijas riskiem⁵⁶. Iepriekšējā 2020. gada rīcības plāna *ex post* novērtējums tiks publicēts 2022. gada janvārī. Jau ir sākts analītiskais sagatavošanās darbs jaunajai pretkorupcijas stratēģijai pēc 2022. gada⁵⁷, un tas tiks paātrināts 2022. gada pavasarī, lai aptvertu jaunās valdības jaunās prioritātes un pasākumus, kas vērsti uz Čehijas starptautiskajām saistībām.

Centieni apkarot korupciju tiek īstenoti, veicot stabilu skaitu izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un notiesāšanas darbību. 2020. gadā Čehijas tiesībsardzības iestādes uzsāka 180 ar korupciju saistītus izmeklēšanas procesus (salīdzinājumā ar 152 procesiem 2019. gadā)⁵⁸, savukārt 180 personas tika sauktas pie atbildības par korupcijas nodarījumiem vai attiecībā uz tām tika izteiktas aizdomas⁵⁹ par šādiem nodarījumiem (salīdzinot ar 190 personām 2019. gadā)⁶⁰. Kopumā 2020. gada laikā tiesā tika celtas prasības pret 169 personām (salīdzinājumā ar 125 personām 2019. gadā)⁶¹, bet 111 personas tika notiesāts par korupciju (salīdzinājumā ar 96 personām 2019. gadā). Pagājušajā gadā korupcijas lietās tika attaisnotas 23 personas (salīdzinājumā ar 30 iepriekšējā gadā). Pēdējos gados augsta līmeņa lietas, ko lielākoties izskatīja Augstā prokuratūra, galvenokārt bija vērstas uz noziegumiem, kas saistīti ar publisko iepirkumu un konkurenci (arī korupciju un amatpersonu noziedzīgu darbību) un liela mēroga krāpšanu nodokļu jomā⁶². Čehijā Kriminālkodeksā nav noteikts atsevišķs noziedzīgs nodarījums, kas nosaka kriminālatbildību ārvalstu amatpersonas kukuļošanu, lai gan to aptver vispārējais korupcijas nodarījums⁶³. ESAO ir konstatējusi bažas par zemo izpildes līmeni attiecībā pret ārvalstu amatpersonas kukuļošanas nodarījumiem, gan Čehijas ekonomika ir orientēta uz eksportu, un tā eksportē augsta riska nozarēs, kurās pastāv augstāks kukuļošanas risks⁶⁴. Līdz šim īstenotie pasākumi, to vidū specializēto darbinieku skaita palielināšana un datu analīzes iespēju uzlabošana, nepalīdzēja atklāt un izmeklēt ārvalstu amatpersonas kukuļošanas nodarījumus. Šajā sakarā nepieciešams rast veidus, kā par prioritāti noteikt ārvalstu amatpersonas kukuļošanas nodarījumu atklāšanu, izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. Viena no potenciālajām iespējām, kas palīdzētu uzlabot izpildi, varētu būt

⁵³ Čehijas pretkorupcijas stratēģija, kuras pamatā ir 2018. gada valdības paziņojums par programmu, ir pieejama valdības pretkorupcijas portālā.

⁵⁴ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 7. lpp.

⁵⁵ Prioritārās jomas ir šādas: i) produktīva un neatkarīga valdība; ii) pārredzamība un atklāta piekļuve informācijai; iii) valsts īpašuma efektīva pārvaldība; iv) pilsoniskās sabiedrības attīstība.

⁵⁶ Informācija, kas saņemta no Tieslietu ministrijas Čehijas apmeklējuma laikā.

⁵⁷ Informācija, kas saņemta no Tieslietu ministrijas Čehijas apmeklējuma laikā.

⁵⁸ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 19.–20. lpp.

⁵⁹ Kriminālprocesa kodeksa 160. pants un 179.b panta 3. punkts.

⁶⁰ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, I pielikums.

⁶¹ Šis skaits ietver saukšanu pie kriminālatbildības, priekšlikumus par sodiem un vienošanās par vainu un sodiem.

⁶² Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 18. lpp., ar atsauci uz operāciju *COBRA* nodokļu jomā.

⁶³ Ārvalstu amatpersonas kukuļošanas nodarījums var tikt sodīts kā vispārējā korupcijas nodarījuma ietvaros saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 17. lpp.

⁶⁴ Augsta riska nozarēs ietilpst mašīnas un aizsardzības materiāli, to vidū ieroči, kas eksportēti uz augsta riska galamērķiem; sk. ESAO, “Implementing the OECD Anti-Bribery Convention — Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czech Republic” (2019), 4. lpp. Laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam Čehija uzsāka vienu izmeklēšanu, uzsāka tiesvedību vienā lietā un nenoslēdza nevienu lietu, kā ziņoja *Transparency International* ziņojumā “Exporting corruption” (2020), 52. lpp.

atsevišķa ar ārvalstu amatpersonas kukuļošanu saistīta noziedzīga nodarījuma ieviešana, dekrēts vai iekšēja direktīva, kurā norādīts ārvalstu amatpersonas kukuļošanas prioritārais līmenis⁶⁵.

Izmeklēšanas un revīzijas procesi ir radījuši bažas par dažiem augsta līmeņa korupcijas gadījumiem saistībā ar ES fondu izmantošanu un interešu konfliktiem. Eiropas Komisijas 2021. gada 23. aprīļa ziņojumā, kurā tika revidēta Čehijas uzņēmumam piešķirto 17 ES dotāciju izmaksa, tika konstatēti pārkāpumi un interešu konflikts, un tika ieteikts atgūt aptuveni 11 miljonus EUR par 2012. gada ES Finanšu regulas neievērošanu un Čehijas Likuma par interešu konfliktiem pārkāpumu⁶⁶. Lieta nesen tika nosūtīta Eiropas Prokuratūrai, kura to akceptēja. Kopumā subsīdijas komercuzņēmumiem, kuros valsts amatpersonai pieder 25 % vai vairāk akciju, ir aizliegtas saskaņā ar Čehijas Likumu par interešu konfliktiem. Ir ieviesta Stratēģija cīņai pret krāpšanu un korupciju ES fondu izmantošanā 2014.–2020. gadam⁶⁷, kurā izklāstīta pamatsistēma ar noteikumiem, kam pievienotas procedūru pamatnostādnes vadošajām iestādēm. Tomēr dažos gadījumos ir radušās bažas par ES fondu pārvaldību un sadali, arī par ES Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) izmeklēšanu krāpšanas gadījumos un ar to saistītajiem valsts izmeklēšanas procesiem, kas nesen tika noslēgti ar ieteikumu par saukšanu pie kriminālatbildības augsta līmeņa lietā⁶⁸.

Praksē sadarbība starp attiecīgajām iestādēm cīņā pret korupciju Čehijā darbojas labi, un tiek plānota turpmāka specializācija un IT attīstība policijā. Sadarbība starp prokuratūru, policiju un Finanšu ziņu vākšanas vienību liela mēroga operācijās izrādījās cieša un iedarbīga⁶⁹. Saskaņā ar policijas un prokuratūras datiem izmeklētāju un prokuroru resursi⁷⁰ un specializācijas līmenis, kā arī viņu piekļuve attiecīgajai informācijai ir pietiekama, lai veiktu viņu uzdevumus korupcijas apkarošanā. Policijas prezidijs, kas hierarhijā atrodas virs Nacionālās organizētās noziedzības apkarošanas aģentūras, pārvalda centrālu analītikas vienību, kuras mērķis ir sniegt norādījumus un palīdzēt ar lietu analīzi visai policijai. Lai faktiski nodrošinātu policijas vajadzības un veidotu stratēģiskākus izlūkošanas līmeņus,

⁶⁵ Sk. ESAO, “Implementing the OECD Anti-Bribery Convention — Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czech Republic” (2019), kurā teikts, ka nekas nenorāda, ka ārvalstu amatpersonas kukuļošana būtu noteikta par prioritāti. Čehijas Republika 2021.–2025. gadā plāno paplašināt Analītikas departamentu ar 15 amatiem, bet tas, vai daži no tiem tiks piešķirti ārvalstu amatpersonas kukuļošanas izmeklēšanai, vēl nav skaidrs.

⁶⁶ Eiropas Komisija, galīgais revīzijas ziņojums, revīzijas Nr. REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD(2019), https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/final-report-on-the-audit-of-the-functioning-of-the-management-and-control-systems-in-place-to-avoid-conflict-of-interest-in-czechia.

Sk. arī Eiropas Parlamenta ziņojumu “Report on the fact-finding mission of the Budgetary Control Committee to the Czech Republic”, 2020. gada 26.–28. februāris. Sk. arī: Augstākā revīzijas iestāde, “EU Report 2020 – Report on the EU Financial Management in Czechia” (2020), 20.–21. lpp. ; 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 8. lpp.

⁶⁷ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 15. lpp.

⁶⁸ Maijā policija noslēdza sešu gadu kriminālizmeklēšanu par ES subsīdiju nelikumīgu ieguvu un ieteica saukšanu pie kriminālatbildības, sk.: *Česká justice*, 2021. gada 14. maijs. “Vyšetřovatel Čapiho hnízda končí u policie. Spis uzavřel a navrhl podat obžalobu” (“Lietas “Stārķa ligzda” izmeklētājs atkāpjas no amata. Viņš slēdza lietu un ierosināja to iesniegt tiesā”).

⁶⁹ Informācija, kas saņemta no policijas un prokuratūras saistībā ar Čehijas apmeklējumu, arī no Finanšu ziņu vākšanas vienības, kā arī nodokļu un muitas iestādēm, jo īpaši atsaucoties uz operāciju *COBRA* nodokļu jomā. Policijas Nacionālās organizētās noziedzības apkarošanas aģentūras sadarbību ar finanšu un muitas pārvaldi un sadarbību ar prokuratūru nosaka Kriminālprocesa kodekss Nr. 141/1961 *Coll.*, Čehijas Republikas Likums Nr. 273/2008 *Coll.* par policiju un Likums Nr. 283/1993 *Coll.* par prokuratūru.

⁷⁰ Cilvēkresursus, kas piešķirti prokuratūrai, kura ir atbildīga par korupcijas nodarījumu kriminālvajāšanu, veido 303 prokurori, kas specializējušies korupcijā, to vidū 21 prokurors Ģenerālprokuratūrā, 47 augstajās prokuratūrās, 65 reģionālajās prokuratūrās un 170 rajona prokuratūrās.

joprojām būtu vajadzīgs augstāks personāla specializācijas līmenis analītikā, kā arī papildu IT rīki un funkcijas⁷¹. Paredzams, ka 2019. gada koncepcijas dokuments izmeklēšanas dienestiem, kas aicina veikt šos uzlabojumus, tiks īstenots un pēc tam pārskatīts 2022. gadā⁷².

Kopš pēdējā pārskata perioda pieņemšanu gaida lobēšanas regula pārredzamības palielināšanai Čehijas likumdošanas procesā. Joprojām apspriestās strīdīgās jomas attiecas uz lobistu definīcijas izņēmumiem⁷³. Regula⁷⁴ paredzētu izveidot publiski pieejamu lobistu un lobētu valsts amatpersonu reģistru, noteikt lobistu un lobētu valsts amatpersonu pienākumu atklāt lobija kontaktpersonas un ieviest “likumdošanas pēdas” principu ar mērķi atklāt, kurš ir centies ietekmēt kuru tiesību akta priekšlikumu⁷⁵. Šāds reģistrs būtu jāuztur Politisko partiju un kustību finanšu uzraudzības birojam. Neizpaušanas rezultātā varētu tikt piemēroti naudas sodi aptuveni 3860 EUR (100 000 CZK) apmērā. Lobēšanas regula⁷⁶ ietvertu arī stingrākus noteikumus par dāvanu deklarēšanu. Sliekšņa vērtība attiecībā uz dāvanām, kas jānorāda jau esošajā centrālajā interešu konfliktu reģistrā, tiktu samazināta no aptuveni 400 EUR (10 000 EUR) uz aptuveni 200 EUR (5000 CZK).

Ir uzsākti iepriekšēji centieni, lai nostiprinātu Deputātu palātas locekļu profesionālās godprātības noteikumus. Vēl nav izveidots īpašs Deputātu palātas locekļu ētikas kodekss, kāds ir civildienesta ierēdņiem centrālajā valsts pārvaldē⁷⁷. Ierosinātais grozījums Likumā par Deputātu palātas reglamentu, kas ļauj Deputātu palātai pieņemt rīcības kodeksu, nav saņēmis pietiekamu politisko atbalstu⁷⁸. Dažas politiskās partijas noteica ētikas kodeksus saviem partijas biedriem⁷⁹. Jo īpaši attiecībā uz dāvanām parlamenta deputātiem joprojām ir bažas

⁷¹ Informācija, kas saņemta no Čehijas Iekšlietu ministrijas / Finanšu ministrijas (Finanšu analīzes biroja) / policijas Nacionālās organizētās noziedzības apkarošanas aģentūras saistībā ar Čehijas apmeklējumu.

⁷² Informācija, kas saņemta no Čehijas Iekšlietu ministrijas / Finanšu ministrijas (Finanšu analīzes biroja) / policijas Nacionālās organizētās noziedzības apkarošanas aģentūras saistībā ar Čehijas apmeklējumu.

⁷³ Pēc pirmā lasījuma Deputātu palātā 2020. gada decembrī Konstitucionālo un juridisko jautājumu komitejā 2021. gada februārī notika sēde, un turpmākas debates tika ieplānotas apakšpalātas programmā 2021. gada maijā un jūnijā. Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 12. lpp. Saskaņā ar 2021. gada sabiedrisko aptauju divas trešdaļas Čehijas respondentu norādīja, ka stingrāki lobēšanas noteikumi veicinātu viņu pozitīvāku priekšstatu par politiku, sk. *Rekonstrukce státu* (2021. gada 3. marts) “Lobbing má podle poloviny Čechů výrazný vliv na podobu zákonů, vnímají ho ale hlavně jako nástroj pro kmotry” (“Čehi domā, ka lobēšanai ir spēcīga ietekme uz tiesību aktu formulējumu, bet uzskata to galvenokārt par rīku “krusttēviem”).

⁷⁴ Lobēšanas regula sastāv no diviem atsevišķiem, bet saistītiem projektiem: likumprojekts par lobēšanu (Deputātu palātas dokuments Nr. 565) un likumprojekts, kas maina dažus likumus saistībā ar likuma par lobēšanu apstiprināšanu (Deputātu palātas dokuments Nr. 566).

⁷⁵ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 9. lpp.

⁷⁶ Likumprojekts, kas maina dažus likumus saistībā ar likuma par lobēšanu apstiprināšanu (Deputātu palātas dokuments Nr. 566).

⁷⁷ Ētikas kodeksa projektu iesniedza Deputātu palātas spikers (Deputātu palātas dokuments Nr. 7067). Diskusija tika apturēta jo klātesošo Deputātu palātas locekļu skaits saistībā ar Covid-19 pandēmiju piemērotajiem ierobežojumiem bija neliels. Diskusija plēnumā būtu jāturpina, tiklīdz ierobežojumi tiks atcelti.

⁷⁸ Informācija, kas saņemta no Tieslietu ministrijas Čehijas apmeklējuma laikā. Projekts tiks pieņemts ar Deputātu palātas rezolūciju, bet līdz šim nav paredzēts indikatīvs grafiks.

⁷⁹ GRECO ceturtnā novērtēšanas kārta. Starposma atbilstības ziņojums (2020. gada marts), 4. lpp.

par to, ka trūkst atbilstoša satvara, kas ietver arī citas priekšrocības, piemēram, ieguvumus natūrā un pakalpojumus, kā arī praktiskus norādījumus parlamenta deputātiem⁸⁰.

Pēc Konstitucionālās tiesas nolēmuma valdība 2020. gadā nolēma neieklaut laulāto ienākumus pienākumā ziņot par ienākumiem aktīvu deklarācijās. Parlamenta deputātiem zināmā mērā jāatklāj laulāto aktīvi savās aktīvu deklarācijās⁸¹, piemēram, attiecībā uz īpašumiem, kas pieder kopīgi attiecīgajam parlamenta deputātam un viņa laulātajam. Laulātā ienākumi, tāpat kā visi apgādājamo ģimenes locekļu aktīvi, joprojām ir izslēgti no informācijas izpaušanas pienākuma⁸². Pēc Konstitucionālās tiesas nolēmuma⁸³ valdība nolēma turpmāk negrozīt aktīvu atklāšanas noteikumus šajā sakarā⁸⁴.

Noteikumi par ziedojumiem politisko partiju finansēšanai kopumā ir atbilstoši, taču praksē joprojām pastāv problēmas⁸⁵. Likumā par politiskajām partijām un kustībām⁸⁶ ir norādīta maksimālā summa katram atsevišķajam līdzekļu devējam aptuveni 120 000 EUR (3 000 000 CZK) apmērā. Visi ziedojumi virs aptuveni 40 EUR (1000 CZK) jādokumentē. Ziedojumi no ārvalstu privātpersonām vai publiskām iestādēm nav atļauti. Vēlēšanu laikā saņemtie ziedojumi jāpublicē tiešsaistē vismaz trīs dienas pirms vēlēšanām⁸⁷. Par šīs prasības neievērošanu var tikt piemērots naudas sods aptuveni 4000–80 000 EUR (100 000–2 000 000 CZK) apmērā. Atbildīgā uzraudzības iestāde ir Politisko partiju un kustību finanšu uzraudzības birojs⁸⁸. Joprojām saglabājas strukturāli trūkumi, jo šie noteikumi par maksimālo ziedojumu summu no atsevišķiem līdzekļu devējiem neattiecas uz prezidenta vēlēšanām⁸⁹ vai bezpeļņas organizāciju ziedojumiem⁹⁰. Pastāv arī šķēršļi tādu ziedojumu uzraudzībai, kas saņemti no darījumdarbības tīkliem, kuri aptver daudzas juridiskās personas⁹¹. Valdības mērķis ir veikt detalizētāku analīzi, lai turpmāk identificētu likumdošanas nepilnības un problēmas praksē⁹².

Konstitūcijas grozījumi Augstākās revīzijas iestādes stiprināšanai vēl tiek izskatīti. Likumprojekts, ar ko groza Likumu par Augstāko revīzijas iestādi⁹³, piemērotu Konstitūcijas

⁸⁰ Sk. arī Likumu par interešu konfliktiem. *GRECO* ceturtā novērtēšanas kārtā. Starpposma atbilstības ziņojums (2020. gada marts), 4. lpp.

⁸¹ Sk. arī: *GRECO* ceturtā novērtēšanas kārtā. Starpposma atbilstības ziņojums, 5. lpp.

⁸² Likuma par interešu konfliktiem 11. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

⁸³ Konstitucionālā tiesa lēma, ka Likums Nr. 159/2006 *Coll.*, Likums par interešu konfliktiem, atbilst Konstitūcijai (lietas Nr. Pl. US 4/17, 2020. gada 11. februāris).

⁸⁴ Informācija, kas saņemta no valdības Pretkorupcijas padomes Čehijas apmeklējuma laikā.

⁸⁵ Informācija, kas saņemta no dažādām ieinteresētajām personām Čehijas apmeklējuma laikā.

⁸⁶ Likums Nr. 424/1991 *Coll.* par apvienošanu politiskās partijās un kustībās.

⁸⁷ Ieskaitot summu, līdzekļu devēja vārdu, dzimšanas datumu un dzīvesvietu. Visi ziedojumi jānorāda ziņojumā par vēlēšanu kampaņas finansējumu, kas kandidātiem jāpublicē ne vēlāk kā 90 dienas pēc vēlēšanām.

⁸⁸ Birojs ir pilnvarots pārskatīt politisko partiju gada finanšu pārskatus, veikt politisko partiju pārvaldības kontroli un uzraudzīt vēlēšanu kampaņu finansēšanu.

⁸⁹ Tā ir tāpēc, ka kandidāti nav politiskās partijas vai politiskās kustības. Sk. Likumu Nr. 275/2012 *Coll.* par Valsts prezidenta vēlēšanām.

⁹⁰ Attiecībā uz noteikumiem, kas piemērojami šādām struktūrām, sk. Likumu Nr. 247/1995 *Coll.* par Čehijas Republikas parlamenta vēlēšanām un par dažu citu tiesību aktu grozīšanu un papildināšanu, kā arī Likumu Nr. 275/2012 *Coll.* par Valsts prezidenta vēlēšanām.

⁹¹ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu attiecībā uz politisko partiju finansēšanu, 1. lpp.

⁹² Sk. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

⁹³ Likums Nr. 166/1993 *Coll.*

grozījumu⁹⁴. Tas pagarinātu Augstākās revīzijas iestādes pilnvaras, ļaujot tai arī veikt revīzijas attiecībā uz pašvaldību, veselības apdrošināšanas sabiedrību un valstij piederošu uzņēmumu (t. i., uzņēmumu, kurā valstij vai pašvaldībai pieder kontrolpakete vai kuri ir valsts vai pašvaldības kontrolē) publiskajiem izdevumiem. Likumprojekta pieņemšana kavējas⁹⁵, neskatoties uz to, ka tā bija valdības prioritāte, kā noteikts valdības paziņojumā par programmu.

Parlamentā ir iesniegts sagatavošanās darbs attiecībā uz trauksmes cēlēju aizsardzību. Valdība 2021. gada 25. janvārī apstiprināja likumprojektu par trauksmes cēlēju aizsardzību un tam pievienoto tiesību aktu, ar kuru tiek izdarīti grozījumi⁹⁶. Abi minētie pašlaik gaida otro lasījumu Deputātu palātā⁹⁷ un pašreiz tiek apspriesti attiecīgajās Deputātu palātas komitejās⁹⁸. Likumprojekts paredz trauksmes cēlējiem iekšēju ziņošanas sistēmu izveidi un ziņošanu Tieslietu ministrijai, lai trauksmes cēlēji ziņotu par iespējamiem pārkāpumiem.

Valstij piederošu uzņēmumu pārvaldība tiek reglamentēta, bet praksē saglabājas problēmas. Amatpersonu politiski motivētas izvirzīšanas novēršana valstij piederošos uzņēmumos vēl netiek sistemātiski nodrošināta praksē⁹⁹. 2020. gadā valdība apstiprināja valsts īpašumtiesību politikas stratēģiju¹⁰⁰, kas balstīta uz ESAO Pamatnostādnēm par valstij piederošu uzņēmumu korporatīvo pārvaldību, sākot no 2015. gada. Stratēģijas mērķis ir nodrošināt, ka valsts pārredzamā un iedarbīgā veidā izmanto savas īpašumtiesības valstij piederošos uzņēmumos.

Covid-19 pandēmija palēnināja pretkorupcijas reformu īstenošanu konkrētās jomās. Lielākā daļa pretkorupcijas pasākumu, kurus bija plānots ieviest 2020. gadā, jo īpaši veselības aprūpes nozarē, tika atlikti¹⁰¹. Jaunais pretkorupcijas plāns 2021.–2022. gadam paredz mērķorientētus pasākumus attiecībā uz publisko iepirkumu, to vidū īpašas atzīmes līgumu reģistrā¹⁰², kurā norāda ar Covid-19 saistītos publiskos līgumus, un publiskā iepirkuma metodikas izstrādi ārkārtas vai līdzīgām krīzes situācijām¹⁰³. Kopumā tiek

⁹⁴ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 9. lpp.

⁹⁵ 2020. gadā likumprojekts joprojām tika skatīts trešajā lasījumā Deputātu palātā un gaida, kad Senāts pieņems saistītu Konstitūcijas grozījumu.

⁹⁶ Likums par trauksmes cēlēju aizsardzību sākotnēji tika apturēts līdz brīdim, kad tiks pieņemta ES direktīva par to pašu jautājumu, sk. arī: 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 9. lpp.

⁹⁷ Likumprojekts aizsargātu trauksmes cēlēju izpausto informāciju par ES tiesību aktu pārkāpumiem, iekšzemes noziegumiem un administratīvajiem pārkāpumiem. Likumdošanas procesam var sekot līdz parlamenta tīmekļa vietnē. Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 14. lpp.

⁹⁸ Valsts pārvaldes un reģionālās attīstības komiteja un Konstitucionālo un juridisko jautājumu komiteja.

⁹⁹ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā. Likums par personu atlasī valstij pilnībā vai daļēji piederošo uzņēmumu vadības un uzraudzības struktūrās (Likums par amatpersonu izvirzīšanu), Likums Nr. 353/2019 *Coll.*, stājās spēkā 2020. gada janvārī, lai novērstu amatpersonu politiski motivētu izvirzīšanu. Plašāku informāciju sk. arī šeit: Eiropas pusgada ziņojums, Čehijas konverģences programma (2020. gada aprīlis), 35. lpp.

¹⁰⁰ Valdības rezolūcija Nr. 115/2020.

¹⁰¹ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 15. lpp. Valdības 2019. gadā veiktajā korupcijas riska analizē veselības nozarē tika uzsvērti korupcijas riski veselības aprūpes nozarē no visām pusēm, sākot no korupcijas, ko veikuši pacienti un veselības aprūpes sniedzēji, un beidzot ar korupciju centrālās valdības līmenī, analīze pieejama šeit: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-anal%C3%BDza-korupce-ve-zdravotnictv%C3%AD.pdf>. Pēc analīzes Veselības ministrijas mērķis ir bijis ieviest konkrētus mazināšanas pasākumus un sagatavot tiesību akta priekšlikumu valsts apdrošināšanas sabiedrību darbības optimizēšanai.

¹⁰² 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 9. lpp.

¹⁰³ Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 16. lpp.

uzskatīts, ka reģistram ir pozitīva ietekme uz korupcijas novēršanu, jo tas palielina pārredzamību un publiskas pārraudzības iespējas.

III. MEDIJU PLURĀLISMS UN MEDIJU BRĪVĪBA

Čehijas Konstitūcijā iestrādātā Pamattiesību un pamatbrīvību harta garantē vārda brīvību un tiesības iegūt informāciju, kā arī skaidri aizliedz cenzūru. Likums par radio un televīzijas apraidi skaidri nosaka Čehijas mediju regulatora kompetences. Savukārt Likums par brīvu piekļuvi informācijai garantē piekļuvi publisko iestāžu rīcībā esošajai informācijai¹⁰⁴.

Reforma, kuras mērķis ir vēl vairāk stiprināt Radio un televīzijas apraides padomes neatkarību, vēl tiek izskatīta¹⁰⁵. Radio un televīzijas apraides likums nosaka, ka padome ir “neatkarīga administratīva struktūra”, kuru veido 13 locekļi, un paredz padomes uzdevumus un pienākumus, kā arī padomes locekļu un priekšsēdētāja atbilstības un izslēgšanas kritērijus un iecelšanas kārtību¹⁰⁶. Ja padome atkārtoti un ievērojami pārkāpj likumā noteiktos pienākumus vai tās obligātais gada ziņojums atkārtoti netiek apstiprināts būtisku trūkumu dēļ, Deputātu palāta var premjerministram ierosināt atstādināt visu padomi. 2020. augustā¹⁰⁷ iesniegtā reforma¹⁰⁸ likvidētu premjerministra lomu amatpersonu izvirzīšanas procesā, vienlaikus ierobežojot Deputātu palātas pilnvaras tādā ziņā, ka iepriekš minētajos gadījumos tā varēs ierosināt tikai atsevišķu locekļu atļaušanu, tādējādi stiprinot padomes kā struktūras neatkarību. Grozījums arī noteiktu, ka parlamentam jāsniedz iemesli minētajai atļaušanai. Šāda grozījuma nolūks būtu sasniegt mērķus, kas saistīti ar pārskatītās Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas neatkarību.

Radio un televīzijas apraides padomes kompetences ir skaidri noteiktas tiesību aktos un tiek produktīvi īstenotas praksē. Regulators nesagaida, ka ierosinātie grozījumi Apraides likumā (sk. iepriekš) būtiski ietekmēs padomes darbu, un paredzams, ka tās resursiem būs nepieciešams veikt tikai nelielu personāla konsolidāciju. Čehijas Likums par radio un televīzijas apraidi paredz padomes atzītu pašregulācijas iestāžu darbību. Šādas iestādes var iesniegt pieteikumus tiesvedībā, kas attiecas uz to aptvertajām jomām. Iepriekš minētais likumprojekts paredzētu pašregulācijas jomas paplašināšanu. Ir paustas bažas par atsevišķās Čehijas Televīzijas uzraudzības padomes locekļu atlases procesu un neatkarību¹⁰⁹.

Čehija pieņēma tiesību aktus, kuri reglamentē faktisko īpašumtiesību pārredzamību un kuri attiecas arī uz mediju īpašumtiesībām. Likums Nr. 37/2021 *Coll.* (2021. gada

¹⁰⁴ Čehija saglabāja 40. vietu organizācijas “Reportieri bez robežām” 2021. gada pasaules preses brīvības indeksā, ierindojoties 19. pozīcijā ES.

¹⁰⁵ Daļa no Direktīvas (ES) 2018/1808 par audiovizuālo mediju pakalpojumiem transponēšanas Čehijas Republikā.

¹⁰⁶ Plašāku informāciju sk. 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 10. lpp.

¹⁰⁷ Likumprojektu, kas grozītu Likumu par radio un televīzijas apraidi un transponētu Direktīvu (ES) 2018/1808, valdība publicēja 2020. gada augustā un nosūtīja parlamentam turpmākai apspriešanai. Šā ziņojuma publicēšanas laikā šajā sakarā netika veiktas turpmākas izmaiņas.

¹⁰⁸ Sk. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

¹⁰⁹ Tas attiecas uz Čehijas Televīzijas uzraudzības padomes neseno darbināšanu un 4 jaunu Deputātu palātas locekļu ievēlēšanu (no 15). Eiropas Raidorganizāciju savienība (2021. gada 9. aprīlis), “Public service media in the Czech Republic under threat”; Starptautiskais preses institūts (2021. gada 1. aprīlis), “Concerns over increasing meddling in independence of Czech public broadcaster”; *Public Media Alliance* (2021. gada 9. aprīlis), “The threat facing Czech TV”; 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, Čehijas Republika, 12. lpp.

5. janvāris), ar kuru tiek transponēta 5. ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīva, ievieš divpakāpju sistēmu piekļuvei minētajai informācijai. Tas, izmantojot Tieslietu ministrijas rīcībā esošu reģistru, garantē publisku piekļuvi ierobežotam īpašumtiesību informācijas apjomam un ievieš mehānismus, kas ļauj noteiktām iestādēm piemērot sankcijas par nepieciešamo datu trūkumu. Tomēr 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments (*Media Pluralism Monitor, MPM*) to vērtē kā augsta riska zonu, ņemot vērā, ka sistēma faktiski neuzliek par pienākumu mediju uzņēmumiem atklāt to pilnīgo īpašumtiesību struktūru plašai sabiedrībai¹¹⁰. Tiek ziņots, ka ziņu mediju koncentrācija Čehijā ir augsta, jo īpaši saistībā ar augsto koncentrāciju dažādās mediju apakšnozarēs¹¹¹.

Čehija nav pieņēmusi nekādus tiesību aktus, kas reglamentē valsts reklāmas sadali. Izņemot vispārīgās reklāmas prasības, kas noteiktas Publiskā iepirkuma likumā, t. i., ikviens valsts reklāmas līgums ar vērtību virs 2000 EUR (50 000 CZK) jāpublicē publiskajā reģistrā, Čehijā nav specifisku noteikumu par valsts reklāmas sadali¹¹². *MPM 2021* attiecas uz tādu Čehijas ministriju reklāmas izdevumu uzraudzību 2010.–2018. gadā, kuru veica Čehijas Pētnieciskās žurnālistikas centrs¹¹³ un kuras ietvaros ir atklātas būtiskas atšķirības tajā, kā atsevišķas ministrijas sadala reklāmas izdevumus dažādiem medijiem. *MPM 2021* ir norādīts, ka tas liecina par favoritismu un vispārēju pārredzamības trūkumu¹¹⁴.

Piekļuve informācijai ir garantēta ar likumu, taču praksē rodas šķēršļi. Nav veikti grozījumi Likumā par brīvu piekļuvi informācijai, kas garantē piekļuvi valsts iestāžu rīcībā esošajai informācijai¹¹⁵. *MPM 2021* ir norādīti vairāki dažu valsts iestāžu mēģinājumi iejaukties informācijas apritē Covid-19 pandēmijas laikā. Ziņojumā ir atzīmēts Veselības informācijas un statistikas institūta atteikums publicēt detalizētus datus par Covid-19 infekcijas izplatību¹¹⁶.

Lai gan žurnālisti tiek uzskatīti par aizsargātiem pret fizisku kaitējumu, viņi joprojām regulāri saskaras ar verbāliem apvainojumiem, uzmākšanos un draudiem tiešsaistē¹¹⁷. Gan *MPM 2021*, gan organizācijas “Reportieri bez robežām” (*RSF*) preses brīvības indeksā ir minēts fakts, ka šīs profesijas pārstāvji pastāvīgi piedzīvo verbālus uzbrukumus no noteiktām politiskām partijām un augsta ranga valsts amatpersonām¹¹⁸. Eiropas Padomes Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības veicināšanas platforma 2020. gadā nav reģistrējusi nevienu brīdinājumu Čehijā. 2021. gadā tā reģistrēja vienu brīdinājumu attiecībā uz iepriekš minēto jautājumu saistībā ar Čehijas Televīzijas padomi. Netika pieņemta mediju atbalsta

¹¹⁰ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, ziņojums “Czech Republic”, 10. lpp.

¹¹¹ Čehijas mediju tirgū dominē neliels skaits mediju namu, kas darbojas drukāto, apraides, kā arī tiešsaistes mediju jomās. Koncentrācijas līmenis ir īpaši pārsteidzošs (ekonomiski visneaizsargātākajā) reģionālajā mediju tirgū, un reģionālās ikdienas preses segments tiek rezultatīvi monopolizēts. Sk. 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instrumentu, ziņojums “Czech Republic”, 10. lpp.

¹¹² 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 10. lpp.

¹¹³ *Investigace.cz* (2019. gada 13. decembris), “Státní reklama: Who also pays Parlamentní listy” (“Valsts reklāma: kurš maksā Parlamentní listy”), atsauce iekļauta 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instrumentā, ziņojums “Czech Republic”.

¹¹⁴ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, ziņojums “Czech Republic”, 13. lpp.

¹¹⁵ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 10. lpp.

¹¹⁶ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, ziņojums “Czech Republic”, 8. lpp.

¹¹⁷ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 12. lpp.

¹¹⁸ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, ziņojums “Czech Republic”, 9. lpp.

shēma, kas novērstu Covid-19 pandēmijas ietekmi. Saskaņā ar *MPM 2021* Covid-19 pandēmija ir smagi skārusi drukāto mediju nozari¹¹⁹.

IV. CITI INSTITUCIONĀLI JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR LĪDZSVARA UN ATSVARA SISTĒMU

Čehijā ir divpalātu parlamenta sistēma¹²⁰ ar tieši vēlētu prezidentu. Tiesību aktu priekšlikumus var iesniegt Deputātu palātas deputāts vai to grupa, Senāts, valdība vai arī augstākos pašpārvaldes reģionus pārstāvošās struktūras¹²¹. Konstitucionālā tiesa var veikt *ex post* pārbaudi par atbilstību konstitūcijai. Līdztekus tiesu sistēmai Ombuda birojam un pilsoniskajai sabiedrībai ir sava loma līdzsvara un atsvara sistēmā.

Gandrīz puse tiesību aktu ir pieņemti saīsinātā ārkārtas likumdošanas procedūrā 2020. gadā un 2021. gada sākumā. Laikā no 2020. gada janvāra līdz 2021. gada februāra vidum 60 tiesību akti no kopumā 128 tiesību aktiem, kurus pieņēma parlaments un kuri tika izsludināti Likumu krājumā, tika pieņemti ārkārtas likumdošanas procedūrā, veicot kopsavilkuma izskatīšanu¹²², un vēl 12 — paātrinātā procedūrā, pieņemot tiesību aktu pirmajā lasījumā¹²³. Ieinteresētās personas ir paidušas bažas par to, ka šīs procedūras tika izmantotas arī attiecībā uz darbībām, kas nebija saistītas ar Covid-19 pandēmijas jautājumu risināšanu, un kritizēja biežās atkāpes no noteikumiem par apspriešanos ar ieinteresētajām personām¹²⁴. Turklāt valdības pieņemtie ārkārtas pasākumi Covid-19 pandēmijas risināšanai ir kritizēti par to, ka šiem pasākumiem nav konkrēta, saprotama un pietiekama pamatojuma¹²⁵. Abas parlamenta palātas pieņēma pasākumus¹²⁶, lai novērstu vīrusa izplatību savās telpās, tostarp iespēju proporcionāli ierobežot klātesošo parlamenta deputātu skaitu¹²⁷.

Ārkārtas stāvoklis ilga lielāko daļu 2020. gada, un 2021. gada sākumā tika paustas bažas par tā atbilstību Konstitūcijai. Saskaņā ar Konstitucionālo likumu par drošību valdība ārkārtas stāvokli¹²⁸ var izsludināt uz laiku līdz 30 dienām, un to var pagarināt tikai ar Deputātu palātas iepriekšēju apstiprinājumu¹²⁹. Pēc ārkārtas stāvokļa, kas ilga no 2020. gada 12. marta līdz 2020. gada 17. maijam¹³⁰, valdība atkal paziņoja par ārkārtas stāvokli, kas

¹¹⁹ 2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments, ziņojums “Czech Republic”, 6. lpp.

¹²⁰ To veido apakšpalāta — Deputātu palāta (*Poslanecká sněmovna*) — un augšpalāta — Senāts (*Senát Parlamentu České republiky*).

¹²¹ Čehijas Konstitūcija, 41. pants.

¹²² Likumprojekta kopsavilkuma izskatīšanas ietvaros netiek veikts pirmais lasījums, un Deputātu palāta var nolemt atcelt vispārējās debates, kas notiks likumprojekta otrajā lasījumā, kā arī samazināt atsevišķu deputātu runas limitu. Čehijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu, 25. lpp.

¹²³ Čehijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu, 25.-26. lpp.

¹²⁴ Čehijas Advokātu kolēģijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 27. lpp. Transparency International sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 6. lpp.

¹²⁵ Piemēram, Prāgas pašvaldības tiesas 2020. gada 13. novembra spriedums Nr. 18 A 59/2020; Čehijas Advokātu kolēģijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu; *Transparency International* Čehijas Republikas nodaļas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu; Eiropas Pilsonisko brīvību savienības sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu; *Glopolis* sniegtā informācija 2021. ziņojumam par tiesiskumu.

¹²⁶ Čehijas sniegtā informācija 2020. gada ziņojumam par tiesiskumu, 30. lpp.

¹²⁷ Saskaņā ar Konstitūciju kvorums ir viena trešdaļa attiecīgās palātas locekļu. Attiecīgais pasākums uz pusi ierobežo klātesošo dalībnieku skaitu, tādējādi ievērojot Konstitūcijas noteikumu.

¹²⁸ Ārkārtas stāvokļa pasludināšana ļauj valdībai pieņemt dažus ārkārtas pasākumus, kas ierobežo pamattiesības, kā noteikts Likuma par krīzi 5. pantā, uz laiku, kad tie ir absolūti nepieciešami, un tādā apmērā, kādā tie ir absolūti nepieciešami.

¹²⁹ Konstitucionālais likums Nr. 110/1998, 5 un 6. pants.

¹³⁰ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 13. lpp.

stājās spēkā no 2020. gada 5. oktobra, un ar Deputātu palātas apstiprinājumu to periodiski pagarināja līdz 2021. gada 14. februārim. 2021. gada 11. februārī Deputātu palāta atteicās sniegt iepriekšēju piekrišanu ārkārtas stāvokļa turpmākai pagarināšanai. Pēc tam valdība izsludināja jaunu ārkārtas stāvokli uz 14 dienām, pamatojoties uz apgabalu gubernatoru pieprasījumu¹³¹; šis lēmums tika kritizēts, arī kā konstitucionālo noteikumu apiešana¹³². Pēc tam Deputātu palāta nolēma, ka šis ārkārtas stāvoklis beigsies, kad stāsies spēkā jauns pandēmijas tiesību akts, bet ne vēlāk kā 2021. gada 27. februārī¹³³. Senatoru grupa arī iesniedza sūdzību Konstitucionālajā tiesā, kas, lai gan uzskatīja, ka sūdzība nav pieņemama¹³⁴, norādīja, ka ārkārtas stāvokli var pagarināt tikai ar Deputātu palātas apstiprinājumu un ka konstitucionāli noteikto pagarināšanas veidu nevar aizstāt ar paziņojumu par jaunu ārkārtas stāvokli¹³⁵. Situācijas pasliktināšanās dēļ valdība izsludināja jaunu ārkārtas stāvokli uz 30 dienām, sākot no 2021. gada 27. februāra, un tas tika pagarināts līdz 2021. gada 11. aprīlim ar Deputātu palātas iepriekšēju piekrišanu.

Ārkārtas pasākumu izmantošana joprojām bija pakļauta izskatīšanai tiesā¹³⁶. Ārkārtas pasākumus, kas ieviesti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, bieži ir izskatījušas tiesas, to vidū Konstitucionālā tiesa¹³⁷. Ieinteresētās personas tomēr norāda, ka spēkā esošie pasākumi tikuši pārāk ātri mainīti, lai tiesas varētu savlaicīgi reaģēt¹³⁸.

Pandēmijas dēļ ir aizkavējušies projekti likumdošanas procesa pārredzamības turpmākai uzlabošanai. Projekts portāla *eCollection* un *eLegislation*¹³⁹ izveidei, kas ļautu vieglāk kontrolēt likumdošanas procesu un iesaistīties tajā, ir aizkavējies ar Covid-19 saistītā ārkārtas stāvokļa un ierobežojumu ietekmes dēļ. Sistēmas izmēģinājuma versijas testēšana un lietotāju apmācība tagad ir plānota no 2021. gada novembra, bet darbības uzsākšana — 2023. gada 1. janvārī¹⁴⁰.

Parlamentā tiek apspriests likumprojekts par bērna tiesību aizstāvi (Bērnu ombudu). Deputātu palātas locekļu grupas 2020. gada jūnijā iesniegtais likumprojekts ierosina izveidot

¹³¹ Likuma par krīzi 3. panta 5. punkts nosaka, ka apgabala gubernators var pieprasīt, lai valdība noteiktos apstākļos pasludina ārkārtas stāvokli.

¹³² Čehijas Advokātu kolēģijas paziņojums (2021. gada 15. februāris), “ČAK k vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 14.2.2021” (“Čehijas Advokātu kolēģija par ārkārtas stāvokļa pasludināšanu ar 2021. gada 14. februāra valdības dekrētu”); Konstitucionālo tiesību ekspertu paziņojumi medijiem, *České noviny* (2021. gada 15. februāris) “Podle většiny právníků je nový stav nouze protiústavní” (“Lielākā daļa juristu uzskata, ka ārkārtas stāvoklis ir pretrunā Konstitūcijai”).

¹³³ Deputātu palātas rezolūcija Nr. 84, 2021. gada 18. februāris.

¹³⁴ Konstitucionālās tiesas 2021. gada 25. marta spriedums, Pl. ÚS 12/21; Konstitucionālajai tiesai nav kompetences pārskatīt ārkārtas stāvokļa pasludināšanu kā tādu.

¹³⁵ Šādos gadījumos jauna ārkārtas stāvokļa pasludināšana būtu iespējama tikai tad, ja to pamatotu apstākļu maiņa.

¹³⁶ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 13. lpp.

¹³⁷ Skatīt Čehijas Advokātu kolēģijas publicētos tiesas nolēmumu sarakstus, kas pieejami šeit: <https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/za-uplynulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemicky-opatreni/>, <https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-na-zruseni-protiepidemicky-narizeni/>.

¹³⁸ Cilvēktiesību līgas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 12., 13. lpp.; informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

¹³⁹ Projekts *eLegislation* apvieno jaunus izstrādes rīkus un procedūras primāro un sekundāro tiesību aktu izstrādes, apspriešanas un izsludināšanas procesam. Izstrādes procesa beigās šie rīki atjaunina *eCollection* datubāzi, kas nodrošina pārbaudītus Čehijas tiesību aktu tekstus un to konsolidētās versijas. Projektu līdzfinansē ES.

¹⁴⁰ Informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma laikā.

iestādi atsevišķi no Ombuda, kas šobrīd darbojas arī kā Konvencijas par bērna tiesībām ievērošanas uzraudzības iestāde. Tiesību akta priekšlikums par valsts cilvēktiesību iestādes izveidi vēl nav iesniegts. Savā pirmajā pilnvaru gadā jaunais ombuds saņēma ieinteresēto personu kritiku, jo īpaši par patvaļu un apgalvojumiem, kas, iespējams, apšaubā proporcionalitātes principa piemērošanu, ierobežojot individuālās tiesības¹⁴¹. Kritiku izpelnījās arī viņa izteikumi, kuros tika apšaubīts, vai pastāv diskriminācija pret noteiktām minoritāšu grupām¹⁴². Covid-19 pandēmijas laikā ombuds ir izskatījis virkni ar Covid-19 saistītu jautājumu¹⁴³. Varas iestādes vēlāk mainīja vairākus attiecīgos pasākumus¹⁴⁴.

Pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir būtiski ietekmējuši Covid-19 pandēmijas laikā piemērotie ierobežojumi. Pilsoniskās sabiedrības telpa tiek uzskatīta par atvērtu¹⁴⁵, un pilsoniskā sabiedrība turpina aktīvi iesaistīties sabiedriskajos jautājumos¹⁴⁶. Ieinteresētās personas uzskata, ka Covid-19 pandēmijai ir bijusi nozīmīga ietekme uz pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un lielākā daļa no tām ir spiestas ierobežot savu darbību ar pandēmiju saistītu ierobežojumu dēļ¹⁴⁷. Tomēr ir vērojamas arī pozitīvas pārmaiņas, un dažas pilsoniskās sabiedrības organizācijas atzīmē sabiedrības atbalsta pieaugumu, paplašinot savu darbību un palielinot to produktivitāti¹⁴⁸.

¹⁴¹ Atklāta vēstule, ko parakstījuši vairāk nekā 320 parakstītāji, ieskaitot sabiedrībā plaši zināmus juristus. Cilvēktiesību līgas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 9. lpp.

¹⁴² *Sít' k ochraně demokracie* ziņojums (2020); *Romea.cz* (2021. gada 18. janvāris), "Občanští členové 'romské rady': Křeček nezná své kompetence, k romské strategii se vyjadřuje nepravdivě, soustavně cíleně podkopává důstojnost Romů" ("Romu padomes" locekli-pilsoni: Křeček nepážína savas kompetences, viņa paziņojumi par Romu stratēģiju ir nepatiesi, un viņš sistemātiski apzīnāti aizskar romu cieņu"), *Glopolis* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu, 13. lpp.

¹⁴³ Piemēram, tiesas lēmumu pieņemšana piespiedu hospitalizācijas gadījumos Covid-19 pandēmijas apstākļos, cietuma apmeklējumu aizliegums vai ierobežojums, cilvēku izolēšana sociālo pakalpojumu iestādēs vai piekļuve izglītībai skolēniem ar invaliditāti.

¹⁴⁴ Informācija, kas saņemta no Ombuda biroja Čehijas apmeklējuma laikā.

¹⁴⁵ *CIVICUS* reitings; reitingsu piecu kategoriju skalā izsaka šādi: atvērta, ierobežota, traucēta, apspiesta un noslēgta.

¹⁴⁶ 2020. gada ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā, 14. lpp.

¹⁴⁷ *Nadace OSF* pētījums tīkla *Open Society Foundations* ietvaros (2021. gada 17. marts), "Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace", 2. lpp.; informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma ietvaros.

¹⁴⁸ *Nadace OSF* pētījums tīkla *Open Society Foundations* ietvaros (2021. gada 17. marts), "Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace", 3. lpp.; informācija, kas saņemta Čehijas apmeklējuma ietvaros.

I pielikums. Avotu saraksts alfabētiskā secībā*

* *Saraksts ar informāciju, kas saņemta saistībā ar 2021. gada ziņojuma par tiesiskumu apspriešanu, ir pieejams <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.*

Mediju plurālisma un brīvības centrs (2021), *2021. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments*.

České noviny (2021), “Podle většiny právníků je nový stav nouze protiústavní” (“Lielākā daļa juristu uzskata, ka ārkārtas stāvoklis ir pretrunā Konstitūcijai”) (<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/podle-vetsiny-pravniku-je-novy-stav-nouze-protiustavni/1996439>).

CIVICUS Monitor, “Tracking Civic Space: Czech Republic” (<https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>).

Eiropas Pilsonisko brīvību savienība (2021), *Eiropas Pilsonisko brīvību savienības sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Eiropas Padome, Ministru komiteja (2010), Ministru komitejas Ieteikums dalībvalstīm CM/Rec(2010)12 “Judges: independence, efficiency and responsibilities”.

Eiropas Padome, Venēcijas Komisija (2010), “Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges”, CDL-AD(2010)004.

Eiropas Padome, Venēcijas komisija (2016), “Rule of Law Checklist”, CDL-AD(2016)007.

Eiropas Savienības Tiesa, 2018. gada 25. jūlija spriedums, *LM*, C-216/18 PPU.

Eiropas Savienības Tiesa, 2021. gada 20. aprīļa spriedums, *Repubblica*, C-896/19.

Čehijas Advokātu kolēģija (2021), *Čehijas Advokātu kolēģijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Čehijas Advokātu kolēģija, tiesas nolēmumu saraksts (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/zaplunulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemickych-opatreni/>) (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-na-zruseni-protiepidemickych-narizeni/>).

Čehijas Advokātu kolēģija (2021), paziņojums “ČAK k vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 14.2.2021” (“Čehijas Advokātu kolēģija par ārkārtas stāvokļa pasludināšanu ar 2021. gada 14. februāra valdības dekrētu”) (<https://advokatnidenik.cz/2021/02/15/cak-k-vyhlaseni-nouzoveho-stavu-usnesenim-vlady-ze-dne-14-2-2021/>).

Čehijas Ētikas kodekss tiesnešiem (versija angļu valodā) (https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics~Code_of_Ethic~?Open&lng=EN).

Čehijas Konstitucionālā tiesa, Lēmums No. I. ÚS 3271/13.

Čehijas Konstitucionālā tiesa, 2021. gada 25. marta spriedums Pl. ÚS 12/21.

Čehijas valdība (2019), “Sektorová analýza korupce ve zdravotnictví ” (“Korupcijas riska analīze veselības nozarē”) (<https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-anal%C3%BDza-korupce-ve-zdravotnictv%C3%AD.pdf>).

Čehijas valdība (2021), *Čehijas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Čehijas valdība, *pretkorupcijas stratēģija* (<https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2018-az-2022/>).

Čehijas valdība, projekts portāla *eCollection* un *eLegislation* izveidei (<https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>).

Čehijas valdība, “Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání fondů SSR v období 2014 - 2020” (“Stratēģija cīņai pret krāpšanu un korupciju ES fondu izmantošanā 2014.–2020. gadam”)

https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Dokumenty/Ostatn%c3%ad/MMR_Strategie-proti-podvodum-SSR_FINAL3.pdf).

Čehijas Finanšu ministrija (2020), *Čehijas Republikas konverģences programma*.

Čehijas parlamenta tīmekļa vietne (<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1150>).

Čehijas Tiesnešu apvienība, “Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti” (<https://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/pohledy-a-nazory/3173-soudcovska-unie-k-vystoupeni-ministryne-spravedlnosti.html>).

Čehijas Prokuroru apvienība, *2021. gada 4. februāra paziņojums* (<https://www.uniesz.cz/reakce-unie-statnich-zastupcu-ceske-republiky-na-utoky-politiku-proti-ustavnimu-soudu/>).

Česká justice (2021), “Vyšetřovatel Čapiho hnízda končí u policie. Spis uzavřel a navrhl podat obžalobu” (“Lietas “Stārķa ligzda” izmeklētājs atkāpjas no amata. Viņš slēdza lietu un ierosināja to iesniegt tiesā”) (<https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/>).

Deník N (2020), “Zeman: Po schůzce s Benešovou jsem vycítil svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla” (“Zemans: pēc tikšanās ar Benešovu sapratu, ka manai darbībai pienācis gals, biju viņai izdevīgs mērķis. Politikas krāsas ir sabiezinašās”) (<https://denikn.cz/633179/zeman-po-schuzce-s-benesovou-jsem-vycitil-svuj-konec-byli-jsme-pro-ni-vdecny-terc-politika-zhrubla/?ref=list>).

Deník N (2021), “Babiš obvinil soudce z ovlivňování voleb. Jen chráníme ústavu, reagoval Rychetský” (“Babišs apsūdzēja tiesnešus par vēlēšanu rezultātu ietekmēšanu. Ričeckis reaģēja — mēs tikai aizsargājam konstitūciju”) (<https://denikn.cz/553944/snazi-se-ovlivnit-vysledek-voleb-babis-zautocil-na-ustavni-soud-i-predsedu-rychetskeho/>). *Deník N* (2021), “Kdo co komu slíbil? Před volbami udělají tóčo, kritizuje Benešová verdikt Ústavního soudu” (“Kurš apsollja ko un kam? Viņi rada haosu pirms vēlēšanām, Benešova kritizē Konstitucionālās tiesas lēmumu”) (<https://denikn.cz/553991/kdo-co-komu-slibil-pred-volbami-udelaji-toco-kritizuje-benesova-verdikt-ustavniho-soudu/>).

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2019), “Flash Eurobarometer 482: businesses’ attitudes towards corruption in the EU”.

Komunikācijas ģenerāldirektorāts (2020), “Special Eurobarometer 502: Corruption”.

Eiropas Raidorganizāciju savienība (2021), “Public service media in the Czech Republic under threat” (<https://www.ebu.ch/news/2021/04/public-service-media-in-the-czech-republic-under-threat>).

Eiropas Komisija (2019), galīgais revīzijas ziņojums Nr. REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD (https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cz_functioning_report/cz_functioning_report_en.pdf).

Eiropas Komisija (2020), *Ziņojums par tiesiskumu, Valstu sadaļa — tiesiskuma situācija Čehijā*.

Eiropas Komisija (2021), *Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā*.

Eiropas Parlaments (2020), “Report on the fact-finding mission of the Budgetary Control Committee to the Czech Republic” (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/209082/CONT_CZ_Mission_Report_Final.pdf).

Glopolis (2021), *Glopolis sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

GRECO (2016), ceturtā novērtēšanas kārtā. Novērtējuma ziņojums par Čehiju “Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors”.

GRECO (2020), ceturtā novērtēšanas kārtā. Starpposma atbilstības ziņojums par Čehiju “Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors”.

Info.cz (2021), “Stíhání Babiše se povleče do voleb, státní zástupci z něj mají štít proti svému odvolání. Je to nejbrutálnější doba, kdyby vláda zítra skončila, budu nejšťastnější, říká Benešová” (“Tiesvedība pret Babišu vilksies līdz vēlēšanām, prokurori izmanto to kā aizsargu pret atļaišanu. Benešova saka, ka šis ir nežēlīgs laiks un ka viņa būtu vislaimīgākais cilvēks, ja valdība beigtu pastāvēt jau rīt”) (<https://www.info.cz/pravo/justice/marie-benesova>). Starptautiskais preses institūts (2021), “Concerns over increasing meddling in independence of Czech public broadcaster” (<https://ipi.media/concerns-over-increasing-meddling-in-independence-of-czech-public-broadcaster/>).

Investigace.cz (2019), “Státní reklama: Who also pays Parlamentní listy” (“Valsts reklāma: kurš maksā Parlamentní listy”) (<https://www.investigace.cz/statni-reklama-kdo-take-plati-parlamentni-listy>).

Cilvēktiesību līga (2021), *Cilvēktiesību līgas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu*.

Prāgas municipālā tiesa, 2020. gada 13. novembra spriedums Nr. 18 A 59/2020.

Nadace OSF (2021), “Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace” (https://osf.cz/wp-content/uploads/2021/03/Nadace-OSF_Dopady_pandemie_NNO_2021.pdf).

ESAO (2019), “Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czechia”.

Atklāta vēstule ombudam, ko parakstījuši vairāk 320 parakstītāji, ieskaitot ievērojamus juristus (https://www.petice.com/otvreny_dopis_verejnemu_ochrancu_prav).

Čehijas Prokuroru apvienības priekšsēdētājs, 2021. gada 26. februāra paziņojums (<https://www.uniesz.cz/prezident-unie-statnich-zastupcu-jan-lata-ministryne-benesova-sdeluje-nepravdy/>).

Public Media Alliance (2021), “The threat facing Czech TV” (<https://www.publicmediaalliance.org/the-threat-facing-czech-tv-ceska-televize/>).

Valsts prokuratūra (2021), paziņojums presei “Nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman oznámil rezignaci” (“Ģenerālprokurors Pavels Zemans paziņoja par atkāpšanos no amata”) (<https://verejnazaloba.cz/nsz/nejvyssi-statni-zastupce-pavel-zeman-oznamil-rezignaci/>)

Rekonstrukce státu (2021), “Lobbing má podle poloviny Čechů výrazný vliv na podobu zákonů, vnímají ho ale hlavně jako nástroj pro kmotry” (“Čehi domā, ka lobēšanai ir spēcīga ietekme uz tiesību aktu formulējumu, bet uzskata to galvenokārt par rīku “krusttēviem””) (<https://www.rekonstrukcestatu.cz/archivse-novinek/lobbing-ma-podle-poloviny-cechu-vyrazny-vliv-na-podobu-zakonu-vnimaji-ho-ale-hlavne-jako-nastroj-pro-kmotry>).

“Reportieri bez robežām” (2021), 2021. gada pasaules preses brīvības indekss, Čehija (<https://rsf.org/en/czech-republic>).

Romea.cz (2021), “Občanští členové ‘romské rady’: Křeček nezná své kompetence, k romské strategii se vyjadřuje nepravdivě, soustavně cíleně podkopává důstojnost Romů” (““Romu padomes” locekļi-pilsoņi: Krečeks nepārzina savas kompetences, viņa paziņojumi par Romu stratēģiju ir nepatiesi, un viņš sistemātiski apzināti aizskar romu cieņu”) (<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-krecek-nezna-sve-kompetence-k-romske-strategii-se-vyjadruje-nepravdive-soustavne-cilene>).

Seznam zprávy (2020), “Benešová zesiluje boj proti šéfovi žalobců. Babiš se ho zastal” (“Benešova pastiprina cīņu pret prokuroru priekšnieku, kuru atbalstīja Babišs”), <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/benesova-zesiluje-boj-proti-sefovi-zalobcu-poda-karnou-zalobu-kvuli-vrbeticim-153409>).

Sít k ochraně demokracie (2020), uzraudzības ziņojums (https://ochranademokracie.s3.amazonaws.com/ochranademokracie/production/files/2020/11/18/13/26/42/6db6f97d-7c3e-452d-b27f-44740bbdaa74/zprava-pracovni-skupiny-pro-lidska-socialni-prava-2019_2.pdf).

Augstākā revīzijas iestāde (2020), “EU Report 2020 — Report on the EU Financial Management in Czechia” (<https://www.nku.cz/assets/publications-documents/eu-report/eu-report-2020-en.pdf>).

Transparency International (2020), “Exporting Corruption”.

Transparency International (2021), *Transparency International* sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu.

Transparency International (2021), 2020. gada korupcijas uztveres indekss.

Transparency International Čehijas Republikas nodaļa (2021), *Transparency International* Čehijas Republikas nodaļas sniegtā informācija 2021. gada ziņojumam par tiesiskumu.

II pielikums. Čehijas apmeklējums

Komisijas dienesti 2021. gada martā rīkoja virtuālas sanāksmes, kurās piedalījās:

- Žurnālistu asociācija
- Čehijas Advokātu kolēģija
- Starptautiskā preses institūta Čehijas Valsts komiteja
- Radio un televīzijas apraides padome
- Fonds neatkarīgai žurnālistikai (*Endowment for Independent Journalism*)
- Eiropas Preses un mediju brīvības centrs
- Finanšu analīzes birojs
- *Frank Bold* projekts *Reconstruction of State*
- Starptautiskais preses institūts
- Cilvēktiesību līga
- Kultūras ministrija
- Iekšlietu ministrija
- Tieslietu ministrija
- Nacionālā organizētās noziedzības aģentūra
- Ombuds
- Atvērtās pārvaldības partnerība
- Ģenerālprokuratūra
- Augstākā administratīvā tiesa
- Augstākā revīzijas iestāde
- Augstākā tiesa
- *Transparency International* Čehijas Republikas nodaļa
- Tiesnešu savienība
- Prokuroru savienība

* Komisija vairākās horizontālās sanāksmēs tikās arī ar šādām organizācijām:

- *Amnesty International*
- Reproductīvo tiesību centrs
- *CIVICUS*
- Eiropas Pilsonisko brīvību savienība
- “Pilsoniskā sabiedrība — Eiropa”
- Eiropas baznīcu konference
- *EuroCommerce*
- Eiropas Bezpeļņas organizāciju tiesību centrs
- Eiropas Preses un mediju brīvības centrs

- Eiropas Pilsoniskās sabiedrības forums
- Eiropas Žurnālistu federācija
- Eiropas partnerība demokrātijai
- Eiropas Jaunatnes forums
- *Front Line Defenders*
- *Human Rights House Foundation*
- *Human Rights Watch*
- Starptautiskās Lesbiešu un geju asociācijas Eiropas reģionālā nodaļa (*ILGA-Europe*)
- Starptautiskā Juristu komisija
- Starptautiskā Cilvēktiesību federācija
- Starptautiskās ģimenes plānošanas federācijas Eiropas tīkls (*IPPF EN*)
- Starptautiskais preses institūts
- Nīderlandes Helsinku komiteja
- Atvērtās sabiedrības Eiropas politikas institūts
- *Philanthropy Advocacy*
- *Protection International*
- “Reportieri bez robežām”
- *Transparency International* ES nodaļa